

סדר נזיקין | מסכת סנהדרין דף מ"ז - נ"ג
 פרשת בשלח | ד' - י' בשבט תשפ"ה (2-8 לפברואר 2025)

אחינו כל בית ישראל
 הנתונים בצרה ובשביה
 העומדים בין בים ובין ביבשה
 המקום ירחם עליהם
 ויוציאם מצרה לרוחה

ומאכלה לאורה
 ומשעבוד לגאלה
 השתא בעגלא ובזמן קריב
 ונאמר אמן

להצלחת חיילי צה"ל, השבת החטופים ורפואת הפצועים

מן התלמוד

סדר נזיקין, סדר נזיקין, מסכת סנהדרין מ"ז

קבריה דרב הוו שקלי מיניה עפרא לאישתא
 בת יומא. אתו אמרו ליה לשמואל. אמר להם:
 יאות עבדין, קרקע עולם הוא, וקרקע עולם
 אינה נאסרת.

א שקלי מיניה - לוקחים ממנו
 אישתא בת יומא - קדחת בת יום
 יאות עבדין - יפה עושים

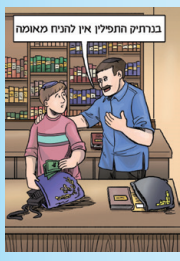
הסבר: היו אנשים שנהגו לקחת עפר מקברו של רב, בתור סגולה לריפוי קדחת בת יום. אמרו זאת לשמואל, אמר להם: יפה הם עושים, הקבר נחשב לקרקע עולם, ולכן העפר שבו אינו אסור בהנאה.

דף מ"ז: מקום קבורה ראוי

בתלמוד נאמר שיש להקפיד שלא לקבור רשע בסמוך לצדיק. בספר מלכים מסופר על קבוצת אנשים שעסקה בקבורת אדם רשע. באותם הימים פשוט גודדי צבא מואב בארץ ישראל, בעודם מתעסקים בקבורת הרשע, הגיח מרחוק אחד מגודדי האויב. הקברנים חששו מאוד מחילי הגדוד ובמקום לכרות מקום קבורה לנפטר, הם פתחו מערת קבורה קיימת והניחוהו שם. במערה זו היה קבור הנביא אלישע. מיד כשנגע המת הרשע בגופו של אלישע, קם הרשע על רגליו ויצא מן המערה, ורק בחוץ הוא חזר ומת. התלמוד מסביר שגם זה התרחש כדי שהרשע יסתלק מן המקום, מפני שאין ראוי לקבור רשע בסמוך לצדיק.

דף מ"ח: האם מותר להשתמש בנרתיק התפילין?

ספר תורה, מזוזה ותפילין, קדושים הם. רב חסדא מוסיף שלא רכב התפילין בעצמם קדושים, אלא נוהגים קדושה גם בנרתיק שבו שומרים את התפילין. לכן אסור להניח כסף, או כל דבר אחר, בנרתיק התפילין. ממתי מחליטים שהנרתיק הוא נרתיק של תפילין? ובכן אם בעל הנרתיק אינו מתכנן להשתמש בו באופן קבוע לצורך התפילין, אין בכך כדי להחשיבו כנרתיק תפילין, ומותר להשתמש בו גם לצרכים אחרים, ורק אם הוא מחליט להשתמש בו לתפילין דרך קבע, הוא נחשב נרתיק תפילין. גם אם אדם הכין נרתיק לתפילין כדי להשתמש בו באופן קבוע, אלא שעדיין הוא לא התחיל להשתמש בו בפועל לצורך התפילין, להלכה מותר לו להשתמש בו לצרכים אחרים, עד שייתחיל להשתמש בו לתפילין.

דף מ"ט: "הבא להורגך - השכם להורגו"

האימרה: "הבא להורגך - השכם להורגו", משמעותה שיש לאדם רשות להרוג את מי שבא להורגו. יתרה מכך, אפילו אם אדם מבחין במישהו שבא להרוג את חברו, עליו להקדים ולהרוג את הרוצח. ברם, אם יש יכולת למנוע אותו מהרציחה על ידי פציעה בלבד - חובה להימנע מהריגתו. בקשר לכך לומדים בתלמוד מעשה שאירע בתקופת דוד המלך: לאחר שנופטר שאול המלך, התנהל קרב בין מחנה אבנר בן נר, שהיה שר הצבא של שאול ותמך באיש בושת, בנו של שאול, שרצה להיות מלך, לבין מחנה יואב בן צרויה שהיה שר הצבא של דוד. לאחר שהסתים הקרב בנצחון יואב בן צרויה, נמלט אבנר בן נר מן המערכה, ועשהאל רדף אחריו להורגו. אבנר הזהיר את עשהאל שיחידל מכך, ומשלא שמע לו, הסתובב לפתע ונעץ בו את חרבו והרגו. מאוחר יותר הרג יואב בן צרויה את אבנר בטענה שהוא רוצח, וכך הוא אמר: לפי צורת מכת החרב מוכח שאבנר היה מומחה, ויכול לקלוע בדיק ולכנן את המכה היטב, ומשום כן, אסור היה לו להורגו אלא לגרום לו פציעה בלבד, ולפיכך הוא נחשב רוצח.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
 אברהם יצחק ויעקב,
 הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
 ואנשי כחות הבטחון,
 העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
 מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
 ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
 ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
 יתן !! את אויבינו הקמים עלינו
 נגפים לפניהם!
 הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
 מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
 וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
 ידבר שוואינו תחתייהם,
 ועטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
 יקיים בהם הכתוב:
 כי !! אלהיכם ההלך עמכם,
 להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
 ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	16:44	כניסת שבת:	17:01
יציאת שבת:	17:57	יציאת שבת:	18:05
ישראל ת"א:	16:58	כניסת שבת:	16:37
יציאת שבת:	17:59	יציאת שבת:	17:59

מתפללים

חברת נערים למדו ביחד את הגמרא בעלון זה, העוסקת במצוות כיבוד הורים וחיבותה. תוך כדי לימוד התעורר ביניהם דיון מעניין לגבי עד כמה צריך לכבד את ההורים, גם אם הדרישות שלהם נראות לנערים לא הגיוניות, לא נוחות ולא מתאימות לגיל שלהם.

מי אני?

1. אחד השירים היותר מפורסמים שנכתב על ידי יורם טהר לב.
2. מתאר קרב ידוע במלחמת ששת הימים.
3. הולחן על ידי יאיר רוזנבלום.
4. מספר את סיפור הקרב ומדגיש את גבורתם של הלוחמים ומסירות הנפש שלהם.
5. נחקק עמוק בתודעה הישראלית, והפך לשיר מרכזי בתרבות הישראלית.

לוחם צה"ל בעת הקרב על גבעת התחמושת (Wikipedia, דובר צה"ל)

טחומטטל טחטט טחטט

מצד שני:
חלק מבני הנוער טענו שלמרות שבדרך כלל יש לקיים את כל מה שההורים מבקשים, עדיין גם ילדים יש שיקול דעת מסוים. במקרים מסוימים, אם בקשות ההורים נראות להם לגמרי מופרכות ואף פוגעות בהם באופן אישי ומשמעותי, מותר להם לא לקיים את הבקשות.

מצד אחד:
חלק מהנערים טענו שמצוות כיבוד הורים משמעותה לעשות ולקיים את כל מה שההורים מבקשים, גם אם לפעמים הדברים לא מובנים, נראים לא נכונים, לא הגיוניים, או מכבידים. חיוב כיבוד הורים הוא מוחלט ותמיד צריך לקיים את מה שהם מבקשים.

מה עתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

על המפה / קיבוץ יגור

קיבוץ יגור נמצא ממזרח להר הכרמל, דרומית מזרחית לחיפה. הוא נוסד בשנת 1922 על אדמות שקנה יהושע חנקין, ונקרא כך בהשפעת הכפר הערבי הסמוך יאג'ור. המתיישבים יישבו את הביצות של נחל קישון והכשירו את הקרקע לחקלאות, ובהמשך הוקמו מפעלים במקום. בימי המאבק בשלטון הבריטי היה קיבוץ יגור מרכז חשוב של ההגנה, והסתיר סליק שבו כלי נשק רבים, אותו גילו הבריטים במהלך "השבת השחורה". כיום גרים בקיבוץ יגור כ-1,600 תושבים, העובדים במשק ובמפעלים.

(מראה קיבוץ יגור מהכרמל - Ori, Wikipedia)

מי אני?

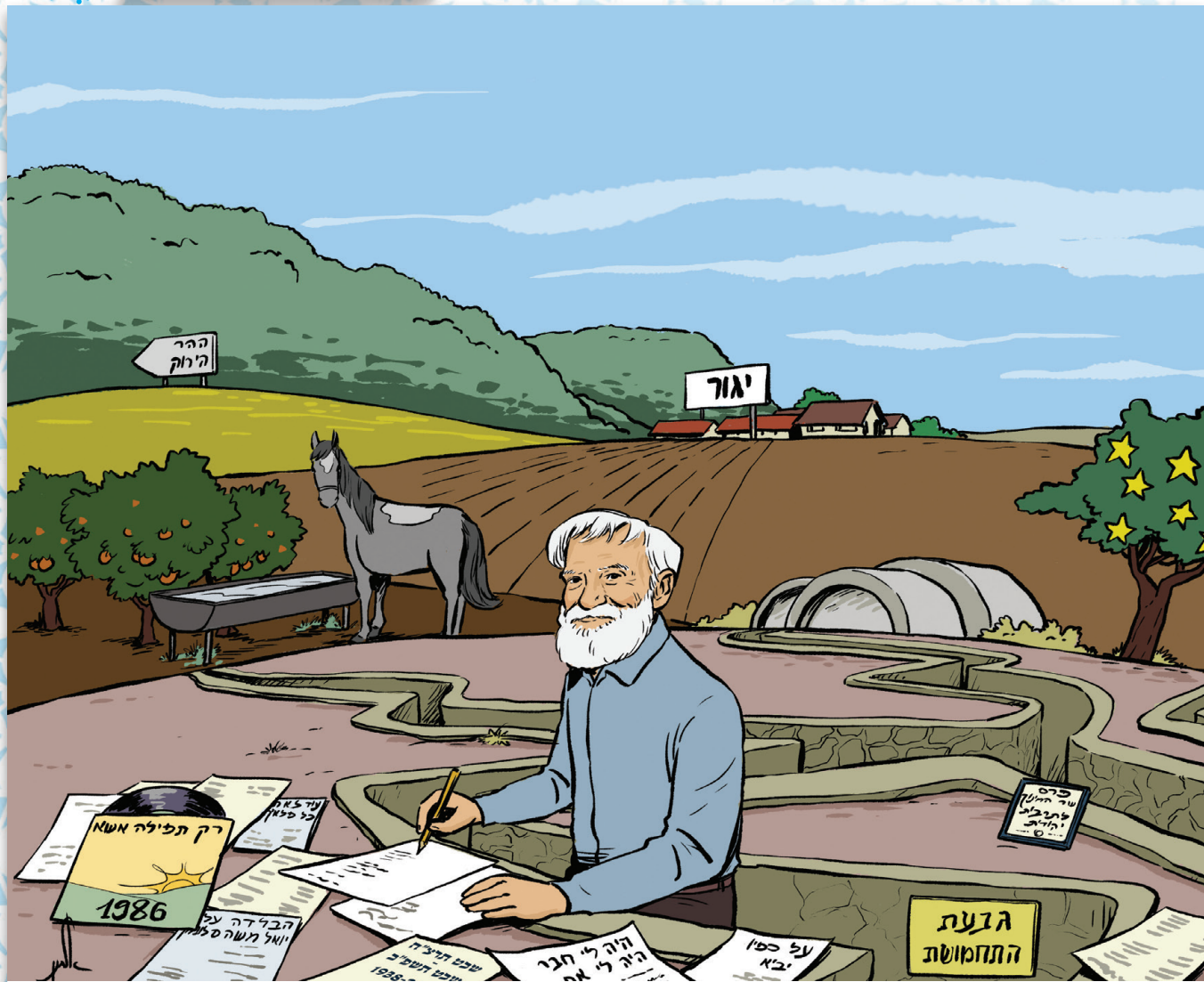
1. משורר, פזמונאי וסופר ידוע.
2. נולד וגדל בקיבוץ יגור.
3. כתב קרוב ל-1,000 שירים.
4. שיריו עיצבו והשפיעו על התרבות בישראל.
5. בין שיריו: "גבעת התחמושת", "על כפיו יביא", "קום והתהלך בארץ".

טח טח טח טח טח

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביתמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם

תמונות: רובינשטיין, רובינשטיין

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הוא האיש המזוקן בציור?
- 2 כיצד השלט "יגור" קשור אליו?
- 3 מהם השמות על הדפים המונחים לפניו?
- 4 באיזה פרס הוא זכה?

זוהי טלוגה, לזוטל טל טל
 טל טל טל טל טל טל טל טל
 טל טל טל טל טל טל טל טל
 טל טל טל טל טל טל טל טל

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

הלוויים - שוערים ומשוררים

הלוויים שעבדו בבית המקדש היו מחולקים לשתי קבוצות: שוערים ומשוררים. השוערים היו אחראים על פתיחת וסגירת שערי העזרה והמקדש, ואילו המשוררים היו אחראים על השירה והניגון בזמן הקרבת הקורבנות. כל לוי היה חייב לעבוד בתפקידו לפי משפחתו, ולא יכול היה לעבור לתפקיד השני.

5780	5778	5727	5708	5707	5699	5657	5323	5260	5258	4900	4800	4650	4260
ה'תש"פ	ה'תשע"ח	ה'תשכ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תש"ט	ה'תר"ץ	ה'רמ"ח	ה'תש"ס	ה'תש"ח	ה'תשמ"א	ה'תשמ"ב	ה'תשמ"ד	ה'תשמ"ז
2019	2017	1969	1967	1948	1947	1939	1897	1500	1492	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים
שנת סיום הטי"ם ללומדי הדף היומי	70 שנה למדינה	הרב אריה לוי	מלחמת ששת הימים	הקמת המדינה	מלחמת העצמאות	שואה	הרצל	העת החדשה	גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

אחד הדברים המפליאים ביותר בפרשה הוא כיצד שלושה ימים בלבד אחרי שזכו בני ישראל לנס האדיר של קריעת ים סוף, הם מתחילים להתלונן ולפנקק בה' על כך שאין להם מים לשתייה?

הרי מי שקרע את הים והטביע את המצרים בתוכו יכול בלי כל קושי לתת להם מים, וכיצד זמן כה קצר לאחר מכן החלו התלונות? הגמרא נותנת הסבר לדבר ואומרת כי בכל אותם שלושה ימים שעברו מקריעת ים סוף היו בני ישראל ללא תורה, ודבר זה הוביל אותם לכבדות, עייפות ושיבוש מחשבת. התורה היא מקור החיים של העם היהודי ומבלעדיה הוא מתחיל להתבלבל.

מדבר זה למדו ותיקנו חכמים לקרוא בתורה בימי שני, חמישי ושבתי, כדי שלא יהיה מצב בו יהודי יהיה שרוי שלושה ימים בלא תורה.

סדר זיקין | מסכת סנהדרין, דף נ' - נ"ג

דף נ': כיבוד אב ואם - הכרת הטוב

בדף זה לומדים בתלמוד על עונשים שהטילה התורה על מי שעובר עברות חמורות, בין היתר על מי שמכה את אביו ואת אמו. בקשר לכך מלמדנו התלמוד שמצוות כיבוד הורים נחשבת מן המצוות החמורות, עד כדי כך, שהתורה משתמשת באותן המילים כשהיא מצוה על כיבוד אב ואם ועל החיוב בכבודו של הקב"ה ומקאן עליו להסיק שקומת השואה בין הדברים: לגבי כיבוד הורים נאמר בתורה: "כבוד את אביך ואת אמך..." (שמות, כ'). לגבי הקב"ה נאמר בספר משלי: "כבוד את ה' מהונך (ממונה) (משלי, ג). ספר החינוך (מצוה ל"ג) **כותב על מצות כיבוד אב ואם, ששורש המצוה היא להכיר טובה להורים, שבזכותם הוא קיים בעולם, כי מידת כפית טובה מאוסה ביותר.** לאחר שאדם יפנים ויבין, שהוא חייב הכרת הטוב להוריו, בודאי הוא יבין שעליו להכיר טובה להקב"ה שבגרא אותו, את הוריו ואת כל העולם, וכן יזכה אדם להתעלות בדרכי ה', ויזכה לשכר עצום בעולם הבא.

דף נ"א: תשלומי תרומה

אדם אחד הגיע לביתו, פתח את המקרר ומצא עוגה טעימה ואכל אותה. אחר כך הגיעה אשתו הביתה ואמרה לו: "העוגה הזו בכלל לא שלנו. היא שיקת לשכנים. הם ביקשו ממני להניח אותה במקרר שלנו, כי אין להם מקום". מה הוא צריך לעשות? הוא צריך לשלם לשכנים את המחיר של העוגה שהוא אכל להם, אפילו שאינו אשם כלל. מי שאינו כזה, ואכל מאכל של תרומה של כזה, צריך להוסיף "חומש", עוד חמישית. למשל, אם אדם בא הביתה, ראה זיתים טעימים ואכל ארבעה זיתים, ובסוף התברר שהוא אכל את הזיתים של התרומה ששיכים לכזה, עליו לתת לכזה חמישה זיתים, זאת מפני שבתורה כתוב, שיש דין מיוחד בתרומה, שצריך לשלם עוד "חומש" (חמישית).

דף נ"ב: "אימורים" ו"חטאת פנימית"

מה עושים בבשר קורבן? קורבן עולה קרב כליל על המזבח, ואילו מקורבנות אחרים, כגון קורבן חטאת ושלמים, מקריבים רק חלקים מסוימים מן הקורבן, והיתר נאכל על ידי הכהנים או על ידי בעלי הקורבן, תלוי לפי סוג הקורבן. **החלקים המוקטרים על המזבח מכונים "אימורים" מלשון אמירה שהתורה אמרה להקריבם.** בדף זה לומדים על סוג קורבן חטאת שבשרו אינו נאכל אלא נשרף. באיזה קורבן מדובר? בדרך כלל דם הקורבנות נזרק על המזבח החיצון - מזבח הנחושת, שמקומו בחצר בית המקדש, אבל יש קורבנות חטאת שדמם נזרק על המזבח הפנימי - מזבח הקטורת, שמקומו בהיכל לפני קודש הקודשים. קורבן מסוג זה מכונה "חטאת פנימית" ובשר חטאות פנימיות נשרף מחוץ למחנה; כשהיו במדבר שרפום מחוץ למחנה ישראל, ובבית המקדש - מחוץ לירושלים. אחד מקורבנות חטאת פנימית, הוא הפר שמקריב הכהן הגדול ביום הכיפורים בבואו להיכנס לקודש הקודשים.

דף נ"ג: "איסורי קדושה"

יש מצוות אחדות שהתורה אינה מצוה בהן את כלל ישראל אלא הן נאמרו לכהנים בלבד. למשל, רק לכהנים נאמרה המצוה שלא להיטמא למתים. בדף זה לומדים שתיים מן המצוות הללו הקשורות לנישואין: לכהן נדול אסור לשאת אישה אלמנה. לכל כהן אסור לשאת אישה גרושה. יש מחכמי התלמוד שהורגלו לכנות את המצוות הללו "איסורי קדושה" מפני שהם קדושה מיוחדת הקיימת בכהנים משרתי ה'. ישנה אישה נוספת שמו התורה אינה אסורה לכהנים, אך חכמים אסרוה לכהנים, מפני שהיא דומה לגרושה. האישה הזו היא חלוצה - אישה שעשתה חליצה. מהי חליצה? אם אדם מת ללא בנים, מצוה שאחד מאחיו ייבם את אשתו - ישא את האלמנה אשת אחיו. אם הוא אינו רוצה לשאתה, עליהם לעשות חליצה. אשת המת חולצת נעלו מעל רגלו, ובכך היא פטורה מן החובה להינשא לו.

חידה!

חברו בין שמות האנשים לבין שמותיהם של אלה שהם הרגו:

1. קין	א. עשהאל
2. אבנר	ב. אבנר
3. יואב	ג. סיסרא
4. יעל	ד. גוליית
5. דוד	ה. הבל

(1-5 א-ה, 3-4 ב-ד, 2-א, 1-י: תשובות)

שאלות השבוע

- מדוע קם לתחייה האיש המת שנגע בעצמותיו של הנביא אלישע?
- למה הרג אבנר את עשהאל?
- האם מותר להניח מראה קטנה בתיק של התפילין?

בין הפותרים נכונה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכות. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.* בפינוק רואה חשבון